

Verslag informatiebijeenkomst ombuigingen d.d. 15 maart 2021 Gemeente Koggenland

De heer Johan Ursem treedt op als voorzitter.

Jan Houtenbos licht het proces en de uitgangspunten toe.

Op 9 november 2020 is de begroting 2021 vastgesteld en kort daarna is gestart met de eerste informatiebijeenkomst.

De uitgangspunten worden nogmaals benoemd:

- Realistisch begroten;
- Beheersen organisatiekosten;
- Voorzieningen behouden;
- Geen onomkeerbare besluiten;
- Ruimte voor noodzakelijke investeringen;
- Ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Bij het proces zijn de inwoners, de ambtelijke organisatie en bureau Berenschot betrokken.

Op 15 februari heeft er een informatiebijeenkomst plaatsgevonden en zijn er antwoorden gegeven op de door de fracties gestelde vragen.

Nu ligt er een concept raadsvoorstel voor wat vanavond wordt doorgenomen. Er is uitgegaan van een evenwichtige afweging: voorzieningen behouden, realistisch begroten, geen onomkeerbare besluiten, voldoen aan onze wettelijke verplichtingen (wachtlijden Sociaal Domein) en invulling ambities (klimaatakkoord).

Begrotingstekort is gecorrigeerd naar € 1.2 miljoen. Er is € 800.000 investeringen opgenomen, waardoor het tekort totaal uitkomt op € 2 miljoen.

De voorgestelde ombuigingen leiden tot een besparing van € 700.000 en daarnaast als gevolg van belastingmaatregelen € 1,4 miljoen inclusief € 500.000 (uitruil rioolheffing naar OZB).

De volgende disclaimers worden benoemd:

- Ontwikkelingen Gemeentefonds;
- Herijking: nadeel niet meegenomen en derhalve eventueel voordeel ook niet meegenomen;
- Claim € 1.7 miljard met betrekking tot jeugdzorg is niet meegenomen omdat de uitkomsten niet zeker zijn (arbitrage);
- Raad openbaar bestuur – kosten Klimaatakkoord gemeenten € 400 miljoen specifieke uitkering;
- Omgevingswet;
- Verkiezingsprogramma's politieke partijen plus € 0,5 miljard.

Het proces voor 2021 ziet er als volgt uit:

- 19 april – vaststellen kaderbrief basis voor begroting 2022;
- Mei/juni – financiële toezichtkaders;
- Mei/juni – mei circulaire
- Eind juni – nieuw kabinet (uitgaande van 123 dagen formatie);
- Algemeen: de komende maanden zal er meer duidelijkheid ontstaan over enerzijds herijking Gemeentefonds en anderzijds Arbitrage jeugdzorg. Verwachting is dat dit in september is (na vorming nieuw kabinet en zomerreces).

Namens Berenschot sluit Jorine Rabius aan bij de informatieavond. Zij presenteert op hoofdlijnen de benchmark formatie en kosten die is uitgevoerd voor gemeente Koggenland.

Het onderzoek en de gebruikte methodiek wordt toegelicht.

Sinds 2015 wordt gekeken naar de apparaatskosten (loonkosten, inhuurkosten, materiële kosten, kosten van taken belegd bij derden, gecorrigeerd voor opbrengsten uit diensten voor derden). De benchmark biedt inzicht in de formatie en werklustbepalende factoren en sluit aan bij de BBV-indeling.

De onderzoeksvraag betreft: Hoe verhouden de kosten en formatie per taak (primaire proces en overhead) van uw organisatie zich tot die van andere, vergelijkbare gemeenten.

Peildatum vastgestelde formatie 01-01-2021. Peildatum kosten begroting 2021.

De benchmark biedt een basis voor normering, sturing en inrichting van het primaire proces en overhead. Het resultaat biedt een handvat, wat focus geeft voor vervolgonderzoek.

Er wordt een toelichting gegeven over de apparaatskosten en de verdeling in het primaire proces. Opvallende zaken met betrekking tot de vergelijking van de kosten per cluster worden toegelicht.

Samenvattend:

Totale apparaatskosten (primair proces + overhead) per inwoner zijn 5% hoger dan gemiddeld. Dit wordt gezien als gemiddeld en is geen extreme afwijking.

Overhead

Overheidskosten zijn afgezet tegen het aantal fte dat zij gemiddeld moeten bedienen.

Totale formatie bestaat voor 28% uit overhead. In de referentiegroep is dit gemiddeld 33,9%.

Aandachtspunten met hogere kosten zijn informatievoorziening en automatisering en directie en management primair proces.

Aandachtspunten met lagere kosten zijn personeel en organisatie en financiën en control.

Primair proces:

De kosten per inwoner zijn gemiddeld 4% hoger.

De uitvoeringskosten zijn hoger dan gemiddeld. Er is sprake van een grotere formatieomvang, lagere inhuur, lagere vastgoed- en materiaalkosten en hogere externe kosten dan gemiddeld.

Aandachtspunten met hogere kosten zijn afval, riolering en volksgezondheid.

Aandachtspunten met lagere kosten zijn sport, Wmo, jeugd en maatschappelijk opvang en welzijn.

Waarde en beperkingen Berenschot rapport:

Een benchmark geeft een eerste indruk.

Voor het verklaren van verschillen en inventarisatie van mogelijke bijstellingen is verdieping nodig. Het trekken van conclusies op basis van deze cijfers is te voorbarig.

Er zijn veel factoren van invloed, zoals omgevingskenmerken, ambitie, kwaliteit/dienstverleningsniveau, organisatiestructuur/model, historie, betaalbaarheid etc.

Bart Krijnen – VVD

Cluster 15 (maatschappelijke opvang): waarom waren de kosten daar lager?

Bij benchmarkt worden de apparaatskosten in kaart gebracht. Als alleen deze kosten (loonkosten etc.) worden meegenomen, ontstaat er een vertekend beeld. In dit cluster is sprake van subsidiestromen, die naast de apparaatskosten in kaart zijn gebracht. Op basis van alleen de apparaatskosten, is het beeld gemiddeld. Als de subsidies worden meegenomen, blijkt dat er fors minder wordt uitgegeven (voorbeeld Algemeen maatschappelijk werk, jongerenwerk etc.).

Geeft aan benieuwd te zijn naar de door Berenschot niet te verklaren afwijkingen zoals bijvoorbeeld afval, etc.

Jan Houtenbos geeft aan dat hiervoor door het college nader onderzoek voor nodig is. Dit wordt door het college nader bestudeerd.

Bart Krijnen merkt algemeen op dat er veel open vragen zijn. De eerste stap is gezet door het uitvoeren van

de benchmark. Zijns inziens zullen eerst de onduidelijkheden moeten worden toegelicht, voordat er een debat gevoerd kan worden.

Inkomstenverhoging door het heffen van toeristenbelasting. Op dit moment gebeurt dit niet, maar Bart Krijnen ziet hier mogelijkheden zonder hiervoor ambtelijk hoge kosten te maken.

Jan Houtenbos geeft aan dat ongeveer de helft van de chalets wordt aangemerkt als tweede woning, Hier wordt forensenbelasting voor opgenomen. Dit kan alleen worden geheven van personen die niet zijn opgenomen in het bevolkingsregister. Is er duidelijkheid hoeveel personen in het basisregister zijn opgenomen?

Navraag bij gemeente Opmeer laat zien dat de inkomsten uit toeristenbelasting tussen de 20.000 en 30.000 ligt.

Inkomsten grondbedrijf: er is akkoord gegeven op een raadsvoorstel wat zou moeten worden meegenomen (5 ton per jaar).

Jan Houtenbos geeft aan dat er vanuit het grondbedrijf soms winstnemingen kunnen worden gedaan. Dit mag echter niet als structurele dekking worden gezien, wettelijk is dat niet toegestaan.

Nico Bijman – CDA

Directie en management primair proces, wat houdt dit in?

Hierbij wordt de gemeentesecretaris, directieniveau en alle leidinggevenden van het primaire proces in kaart gebracht. Hier heeft gemeente Koggenland 1 fte meer ten opzichte van het referentiekader.

Afwijking algemeen 5% hoger. Wat is in het algemeen de uitschieter? Dit is gezien haar ervaring 20% geweest.

Karin Rietveld – PvdA/GL

Kosten directie en management primair proces € 116.000? Is dit niet erg hoog?

Jorine Rabius geeft aan dat dit niet specifiek 1 fte betreft, maar hierbij is tevens een inhuur component meegenomen. Jorine Rabius adviseert niet te kijken naar het aantal fte's, maar naar de kosten.

René Kok - GBK

Waarom zijn er 102 gebruikte indicatoren met betrekking tot de kosten?

Dit is gebaseerd op het aantal referentiegemeenten.

Hoe wordt het proces van Berenschot zelf gevalideerd?

Het proces van Berenschot wordt gevalideerd door middel van bespreking van de uitkomsten op dezelfde consistente wijze.

Karin van der Gaast - GBK

Vraagt wanneer er duidelijkheid gegeven kan worden over de afwijkingen die nu nog onduidelijk zijn. Voornamelijk afval en riool worden genoemd.

Jan Houtenbos geeft aan dat het streven is om voor 19 april met antwoorden te komen naar de Raad.

Rick Nooij - CDA

Is er een vergelijking gemaakt met de gemiddelde woonlasten van de inwoners?

Jorine Rabius geeft aan dat er niet is gekeken naar woonlasten. Tevens wordt er niet gekeken naar leges. Dit is buiten beschouwing gelaten. Er is puur gekeken naar de kosten en niet naar inkomsten.

Maikel Groot - fractievertegenwoordiger

Automatiseringskosten, 5 ton extra voor De Som. Is er een beeld van de verschillen met andere gemeenten?

Jorine Rabius geeft aan dat de taken overeenkomen met andere gemeenten. Wat in ogenschouw genomen moet worden, is de vraag wat het oplevert. Wat is de kwetsbaarheid als je het in eigen beheer zou doen?

Wat is de kwaliteit van dienstverlening en welke service wordt er geboden? Er is bij Berenschot geen zich in wat de kosten opleveren voor de gemeente. Vraag blijft of het serviceniveau gelijkwaardig is aan dat van andere gemeenten.

De voorzitter benadrukt dat vanavond het concept raadsvoorstel aan de orde is.

Vraag is niet om hier inhoudelijk over in debat te gaan, maar de vraag is of er met dit voorstel voldoende in handen is om het debat aan te gaan? Is er nu nog verduidelijking en/of toelichting nodig?

Karin Rietveld – PvdA/GL

Is er antwoord op de vragen die door de verschillende fracties zijn gesteld?

Jan Houtenbos geeft aan dat er in een eerder stadium middels een Excel sheet antwoord is gegeven op de gestelde vragen.

Johan Ursem geeft aan dat het waarschijnlijk de vragen betreft, die afgelopen weekend zijn gesteld.

Uitkering uit het gemeentefonds die is aangekondigd in de circulaire: Jan Houtenbos licht toe dat Koggenland een nadeel gemeente zou zijn. Dit is niet meegenomen in de meerjaren begroting. Mogelijk wordt Koggenland een voordeel gemeente, echter deze discussie moet nog worden gevoerd met betrekking tot de herijking. Stel dat er een bedrag beschikbaar komt, zal dit gefaseerd worden ingevoerd. Bij de gedeputeerde is verzocht in de kaderbrief aan te geven wat de stand van zaken is, zodat de gemeente daar ook daadwerkelijk rekening mee kan houden.

Karin van der Gaast – GBK

Welke bedragen zouden er voor jeugdzorg beschikbaar kunnen komen?

Er is nu rekening gehouden met € 270.000 (gebaseerd op 3 miljoen). Stel dat er € 1,7 miljard wordt toegezegd, moet dit opnieuw worden bekeken. VNG is in gesprek met het kabinet. Als gevolg van het gesprek wat niet naar tevredenheid is verlopen, doet het VNG een beroep op arbitrage. De uitkomsten zijn onbekend en kunnen derhalve nog niet worden meegenomen.

Andere inrichting gemeentehuis: wordt de dorpshuisfunctie hierin meegenomen? Is behoefte aan onder inwoners van De Goorn en Avenhorn.

Jan Houtenbos neemt de opmerking mee.

Verlaging leges als gevolg van omgevingswet per 1 januari 2022. Zal er geen sprake zijn van verfrommeling als er alleen een meldingsplicht komt?

Jan Houtenbos geeft aan dat algemeen de vraag is of alles haalbaar is voor 1 januari 2022. Pas als duidelijk is voor welke leges er een meldingsplicht komt, kan hierover concreet iets worden gezegd.

Tinda Kuijper-van der Roest – Welzijn Koggenland

Kan er meer duidelijkheid worden gegeven over de aanscherping van de eisen om in aanmerking te komen voor zorgwoningen?

Win Bijman licht toe dat het een wettelijke taak van de gemeente is om inwoners hieromtrent bij te staan. In de praktijk blijkt dat er incidenteel indicaties worden gegeven, terwijl de gemeente van mening is dat er sprake is van meer zelfredzaamheid. Puur om die specifieke gevallen gaat het in deze.

Rianka te Winkel-Pancras – Welzijn Koggenland

Toeristenbelasting € 11.000 in plaats van € 40.000? De presentatie is de juiste weergave.

Dit wordt nader uitgezocht.

Aangegeven is dat de huisvesting van de huisartsen en het consultatiebureau Obdam niet voldoet aan de normen, terwijl het gebouw nog niet zo oud is?

Win Bijman licht toe dat er aan de ene zijde een peuterspeelzaal is gevestigd en aan de andere zijde de huisartsen. Het consultatiebureau is in het midden gevestigd, waardoor er nauwelijks daglicht binnenkomt. Naast dat de wettelijke normen zijn aangescherpt, is dit probleem vanaf het begin bekend.

Nu dient zich een kans aan om mee te verhuizen met de huisartsen. De verhuurder heeft aangegeven dat

als de huisartsen vertrekken, hij ook graag het consultatiebureau zou willen verhuizen, zodat het beter verhuurbaar is. Er komt een locatie met meer meters voor terug. Dit betekent dat er één consultatiebureau blijft in Obdam en dat er niet wordt gekeken naar een tweede consultatiebureau. Het huidige consultatiebureau kan het aanbod aan, maar heeft op dit moment praktisch ruimtegebrek.

Marian van Kampen – GBK

Integraal huisvestingsplan De Ark Hensbroek. Wanneer er gekozen wordt voor nieuwbouw, hoe ziet het college dit in relatie tot een soort van brede school? Worden de stichtingen en andere betrokkenen (peuterspeelzaal etc.) meegenomen in het integraal huisvestingsplan?

Win Bijman geeft aan dat er met technici van de gemeente en de scholen naar de situatie is gekeken. Het dak en de fundering blijken niet goed. De constructie van de huidige situatie is te zwak om bijvoorbeeld muren te verplaatsen. Vooruitlopend op het totale huisvestingsplan wat voor alle scholen wordt opgesteld, is deze locatie er in het kader van het in kaart brengen van de investeringen in meegenomen.

Nico Bijman – CDA

Er wordt specifiek gesproken over de school in Hensbroek. De scholen in andere kernen zijn ook van gelijkwaardige bouwjaren. Worden alle locaties meegenomen in het totale huisvestingsplan?

Wim Bijman geeft aan dat dit klopt en dat de bouwtechnische staat van deze scholen beter is dan die in Hensbroek.

Jeroen Schilder – VVD

Waarom is er vanuit het college gekozen om de legeskosten 80% te maken en niet meer?

Jan Houtenbos geeft aan dat dit voortkomt uit het feit dat specifieke leges zullen worden verhoogd, waardoor tot deze 80% tot stand is gekomen.

Jeroen Schilder geeft aan dat 58% van de inwoners heeft aangegeven dat het kostendekkend mag zijn. Is het mogelijk dat er alsnog wordt gekozen om dit 100% te maken?

Jan Houtenbos geeft aan dat er dan in kaart gebracht moet worden wat de gemiddelde doorlooptijd van alle leges zijn. De omgevingswet zal veel wijzigingen teweegbrengen, waardoor het nu niet duidelijk is.

Jeroen van der Noordaa - VVD

Hoe zeker zijn de grote besparingen ten aanzien van jeugdzorg?

Win Bijman geeft aan dat hier specifiek onderzoek naar is gedaan en dat het besparen op het uitbesteden van de zwaardere tweedelijnszorg voornamelijk de besparing teweegbrengt.

Betekent dit dat als er meer jeugdwerkers worden aangesteld, er ook meer besparingen mogelijk zijn?

Win Bijman geeft aan dat dit helaas niet het geval is.

Nico Bijman – CDA

Sluiting gemeentehuis op vrijdag, is er ook gekeken naar verdeling over de dagen in plaats van één volledige dag dicht?

Monique Bosen geeft aan dat een hele dag dicht veel meer oplevert (bijvoorbeeld geen receptie etc.) dan verkorte dagen. De onderbouwing hiervan zal worden angeleverd aan de Raad.

Rianka te Winkel-Pancras – Welzijn Koggenland

Afvalstoffenheffing verhogen: als men dit niet kan betalen, zal dit uit een ander potje moeten komen. Kan je dit dan als besparing zien?

Win Bijman geeft aan dat als dit het geval is, er een beroep gedaan wordt op de bijzondere bijstand. Dat is niet wenselijk.

Voorzitter Johan Ursem merkt algemeen op dat in het Raadsvoorstel ter verduidelijking meegenomen wordt wat er wel en niet is overgenomen uit de PowerPoint in het raadsvoorstel.

Nico Bijman – CDA

Vraag is in hoeverre de taakstelling van 6% bij de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst NHN voor een totaalbedrag van € 30.000 haalbaar is?

Monique Bonsen geeft aan dat deze taakstelling is geen absolute zekerheid betreft. In deze gemeenschappelijke regeling is duidelijk dat ook andere partijen aangeven dat hier een besparing te halen is.

OZB verhogen met € 435.000. Welk percentage is dit en welk bedrag is dit ongeveer per huishouden?

Jan Houtenbos licht toe dat dit bedrag is opgenomen in het voorstel bij het overzicht van de kosten.

Tarief rioolheffing gaat omlaag, wordt gecompenseerd door verhoging OZB. De consequenties zijn ook uitgewerkt in voorbeelden.

Bart Krijnen – CDA

€ 1,3 miljoen te hoge apparaatskosten: is er een plan om deze kosten te gaan verminderen?

Jan Houtenbos geeft aan dat het Berenschot onderzoek de verschillen met andere gemeenten heeft aangetoond. Koggenland blijkt een gemiddelde gemeente. Het is niet een eerste speerpunt waarnaar nu specifiek wordt gekeken. De speerpunten die nu zijn aangegeven zijn bijvoorbeeld afval, riool, etc.

Monique Bonsen geeft aan dat zij begrijpt dat het rapport vragen oproept. Zij benadrukt dat het college het rapport vorige week heeft ontvangen en ook de verdiepingsslag nog moet maken. De analyse zal moeten uitwijzen welke maatregelen en keuzes daaruit moeten voortkomen. Het vergt op veel fronten nog nader onderzoek.

Bart Krijnen benadrukt dat er goed onderbouwd gekeken moet worden

Karin van der Gaast - GBK

Wat zijn de financiële gevolgen van de overdracht wegen Koggenland?

Jan Houtenbos geeft aan dat er op dit moment aan de hand van de getekende intentieovereenkomst met Hoogheemraadschap wordt gekeken naar overdracht van de wegen in 2023. De verwachting is dat het college de raad voor het zomerreces kan informeren over de financiële gevolgen voor de inwoners. Er zal een verschuiving plaatsvinden van te betalen kosten aan het Hoogheemraadschap naar gemeentelijke belastingen. Dit is één van de disclaimers waarbij het op dit moment niet duidelijk is wat concreet de financiële consequenties zijn.

Karin Rietveld – PvdA/GL

Verschillen in rapportage Berenschot: wordt er naar alle door Berenschot genoemde afwijkingen gekeken?

Jan Houtenbos geeft aan dat er op basis van het advies van Berenschot zal worden gekeken naar de genoemde punten.

Voorzitter Johan Ursem vat samen dat er de komende weken een aantal vragen beantwoording en verdieping zal plaatsvinden. Is het op basis daarvan mogelijk dat er op 19 april een debat gevoerd kan worden over dit raadsvoorstel?

VVD – Bert Krijnen is akkoord mits de beantwoording van de vragen en de gevraagde verdieping naar tevredenheid is.

CDA - Nico Bijman akkoord mits de beantwoording van de vragen tijdig en volledig wordt ontvangen.

GBK - René Klok: Geeft aan eerst de beantwoording van de vragen te willen zien.

PvdA/GL - Karin Rietveld: akkoord mits de beantwoording van de vragen tijdig en volledig wordt ontvangen.

Welzijn Koggenland - Rianka te Winkel akkoord mits de beantwoording van de vragen tijdig en volledig wordt ontvangen.

Nico Bijman vraagt wanneer de informatie beschikbaar komt om zodoende tijdig voor 19 april voorbespreking binnen de fracties te kunnen realiseren. Jan Houtenbos meldt dat dit morgen in het college wordt besproken en vervolgens wordt de raad hierover geïnformeerd.

Jan Houtenbos geeft aan dat dit concept raadsvoorstel moet worden gezien als de kaderbrief. De komende periode zal er meer duidelijkheid komen over de eerdergenoemde disclaimers.

Om 21.30 uur dankt de voorzitter ieder van zijn/haar inbreng en sluit de informatiebijeenkomst.